

KURJER LITIEWSKI

w W I L N I E dnia 31. Pazdziernika V. S. R O K U 1808

S. PETERSBURG V. S. d. 16 Pazdziernika. Dalsze ofiary z Gubernii Wileńskiej. Marszałek Telszewski Jan Chryzostom Piłsudski z strzelby, 50 purow owsa, 100 pudow siana, 6 wołów i 100 rs. Biskup Zmudzki X. Giedroyć 300 purow owsa, 100 pudow siana, 6 wołów, i 100 r. s. Biskup Zmudzki X. Giedroyć 4 konie, 300 purow owsa i 1000 rs. Prezydent Ziemi Jan Piłsudski parę pistoletow, 40 purow owsa, konia i 50 rs. Sędzia Józef Nowicki 15 rs. Sędzia Antoni Klement strzelbę i parę pistoletow. X. Rotmistrz Jgnacy Giedroyć konia i 100 rs. Stanisław Mackiewicz strzelbę i szablę. Wice Marszałek Jan Swiderski 24 rs. Pułkownik Jgnacy Szukszta 25 r. Pisarz Grodz: Jan Szukszta 10 rs. Alexander Progulbicki 3 rs. i 4 tb. Józef Szwykowski 50 purow owsa i konia.

Marszałek Witkomierski Bolcewicz 300 r. as. Komisarz Witkomier: 100 r. Strapczy Lezanow 25 r. Chorąży Stefan Mickiewicz 10 rs. Półkownik Kommar 100 r. as. Karol Brunow 20 r. Chryzostom Nowomieyski 10 rs. Wincenty Fronckiewicz 50 r. as. Demian Klinkiewicz 1 rs. Kozma Moygis 100 rs. Jan Moygis 1 rs. Bartłomiej Dombrowski 15 r. Michał Chmielewski i Kozma Bańkowski po 10 r. Józef Pietryszkiewicz, Mateusz Fronckiewicz i Hieronim Szadziwicz po 2 rs. Assesor Makarski i Józef Kommar po 25 r. Justyn Narkiewicz 10 r. as. Piotr Francuzewicz 12 r. s. Mateusz Kunczewicz 5. Demian Nowacki 3. Półkownik Piotr Komarowski 30 rs. Kupcy Alexy Miedwiediew 3 strzelby i 25 r. as. Jan Stunża strzelbę, szablę i 50 r. Jgnacy Rudomino strzelbę i szablę. Franciszek Kibort i Teressa Burowa po 10 r. as. Wincenty Biegański 25 r. as. Stanisław Salmonowicz z bracią szablę i 4 rs. Obywatel Wirpsza 20 r. s.

Biskup Wileń: Kossakowski 1000 r. as. Obywatelka Raczevska 15 r. Obywatel Mateusz Domeyko na ten raz 50 r. i co rok po tyleż do końca wojny. Szlachcic Paweł Jurewicz strzelbę. Staroscina Koziellowa 100 r. as. Szlachcic Monkiewicz parę pistoletow z ładunkami. Szlachcianka Maryanna Kołbowa z beczki owsa i 15 rs. Szlachcic Antoni Kołb beczkę owsa i 10 rs. Szlachta Jan Świętorzecki 20 r. as. Michał Bury 10 rs. Starosta Derkiński Michał Abramowicz 15 rs. Szlachcic Julian Jankowski parę pistoletow. Jan Niemorszański 1 rs. Jan Matkiewicz 50 k. s. Paweł Stropian Opolski 25 rs. Alexander Drawdin i Franciszek Gedwid po 45 ks. Kasztelan Gorski z muszkiety, 1 szturmak, długą turecką strzelbę, pałasz hussarski i 100 rs.

Jerzy i Antoni Komarowscy 16 r. Kanonik Elias Mokrzecki 5 r. Zyd Jankiel Szaiowicz 150

r. as. Andrzej Rodkiewicz 30. Jgnacy Rodkiewicz 15. Raymund Chodsko 16. Bernard i Maciej Zabłoccy 55 r. Józef i Wincenty Boguszkiewiczowie 9 rs. Teodor Wańkiewicz 50. Guber: Sekretarz Makaszew 10 r. as. Registrator Koleski Hłuszewicz 10 rs. Rotmistrz b. w. p. No-reyko 30 r. Jan Narkiewicz 5 rs. Praparszczyk sztaatskiej Oszmiańskiej kommandy Zubarew parę pistoletow i 13 kul karabinowych.

WIEDEN d. 15 pazdziernika. Węgrzyni nieprzestają hojnie składać ofiary, pod tytułem, na Akademię Ludowiki; do dawniej złożonej summy przydali jeszcze 50 t. ryńskich; wkrótce składka milion ryńskich przenosić będzie. Do Galicyi wprowadzono z Bukowiny wiele koni dla huzarow.

Jerzy Petrowicz Czerny Naczelnik Serbow, odebrawszy liczne od Baszy Nissy i Agow skargi na niekarność Serbow, którzy różne przykrości i gwałty Turkom wyrządzali, zakazał pod karą śmierci spraw podobnych, oraz najwyższą karność zalecił. W całej Serbii najszczęśliwiej tego roku zniwo poszło; napełniają się magazyny krajowemi produktami, Panująca zaraza na bydło w okolicach Semendrii, ustała. W Konstantynopolu nikt niezapewnia życia złożonemu z tronu Mustafie, który własną ręką udusił Selima.

Gubernator Tryestu przez odezwę ogłosił, iż żadne okręty z produktami osadowemi wpuszczone do portu nie będą; i że wszystkie statki, któreby z towarami przez Napoleona zakazanemi wbiegły do jakiegokolwiek bądź portu Austriackiego, konfiskowane będą. Celna taryfa nowym sposobem urządzona z milliony zysku skarbowi przyniesie. Doskonala teraz w Austrii, kraju Czeskim i Węgierskim, wychowawie owiec, których wełna tem jest potrzebniejsza, im bardziej rządka bawelna: na iarmarku w Frankfurcie 10 t. worow Czeskiej wełny przedano. Cesarz był na pułowaniu w Holitsch, z Erfurtu wielu gońcow do naszego Dworu przybiegło z depezsami.

LONDYN d. 21 wrzesnia. Ogłoszono u nas korespondencyą Admirala Keats z Hiszpaniami w Danii byłemi. Dnia 5 sierpnia pisał do Officyerów Hiszpańskich w Jutlandyi znajdujących się żaręczając im wolność swobody, przywileiów całosc, i wszelkie dobro iekiego zyczyć mogą; oświadczył w liście że Brytania W. oszczędzać nie będzie ani kosztu ani siły dla oddania ich własney oyczyźnie; że wszystko łożyc będzie dla ułatwienia wygodney przeprawy; pismo zakończył pytaniem gdzieby siadać na statki zyczyli w Nyborgu, Langelandyi czy na Bełcie, oraz podał uwagi względem dalszey komunikacyi. Przyrzekł postawić kilka okrętow z flagą białą pod Spoyberg, któreby w pogotowiu były przyimować wszelkie baty od Hiszpanow wy-

prawione, wzajemnie prosił, aby straż Hiszpańska ciągle tam postawiona, na każde skinienie gotowa była; a to wszystko dla zrobienia ogólnego planu ucieczki z Jutlandyi, Zelandyi, Fionii i Langelandyi.

Dnia 7 pisał Keats do Margrabiego la Romana, że Hiszpani w Zelandyi będący gwałtem otwartym do morza dobić się powinni, że oni stanąć mają pod Halskow przy Corsoer, z kąd Anglicy ich przewiozą do Sproe, że w Jutlandyi mocą wszystkie Duńskie statki opanować Hiszpani powinni ażeby staneli na wyspie Samsoe lub Langelandyi z kąd Anglicy przewiozą bezpiecznie; radził opuścić działa i konie dla niedostatku statków przewozowych, tem bardziej gdy wielka ich liczba pod wodę i żywność była zajęta; z tem wszystkim przedstawiał z Duńczykami spokojnie obchodzić się, spodziewając się, iż oni wzajemnie zmrużonym okiem na ucieczkę poglądać będą. Przytem projektował proklamacyą do Duńczyków w treści, że Hiszpani nie szukają iak tylko swojej oyczyzny i że niechęcią bynajmniej szkodzić narodowi Duńskiemu. Przyrzekał Keats opanować Langelandyą, gdzie woyska zgromadzone miały być wziętemi na okręty, tym czasem rozstawił na wszystkich punktach pocztarskie statki, dla przedsięwzięcia środków, iakich okoliczności wymagać będą.

Dnia 9 pisał do Gubernatora Nyborga, iż za złe Hiszpanom mieć nie może, że dobić się wolności, te miasto opanowali, i że spokojnym być powinien względem swego kraju, że tym sposobem nie Duńczycy nie ucierpią. Po takich układach wiadoma już nastąpiła ucieczka Hiszpanów.

Junty Hiszpańskie poprzysłały Deputatów do naszego Dworu. Ci przyniesli urzędowe raporty o zwycięstwie odniesionem przez G. Castanhios nad G. Dupont Wedel, i Gober. Dnia 18 lipca G. Reding i Coupigny ze swemi dywizjami wyparli Francuzów z Beylen do Gwarramon, opuścili oni spiesznie Anduxar i cofneli się ku Madrytowi zostawiając 300 chorych. Reding i la Pena z boku Francuzów oskoczyli; G. Cruz zajął Los Bunos; Półkownik Baldekanos osadził Despenaperos: prosić więc musieli Francuzi o kapitulacyą; G. Castanhios zezwolił z tem warunkiem, iż poddać się za jeńców mają, iż mogą zatrzymać przy sobie Officyerowie szpady, a żołnierze ich tłumoki, że resztę zdobywszy oddać mają, że naostatek spucić się powinni na wspaniałość Hiszpanów, iak uczynił lud na flocie w Cadix nadydujący się.

Słychać u nas że korpus G. Dupont trudności znajdzie w uwolnieniu się do Francyi. G. Dalrymple przysłał usprawiedliwienie ratyfikowanej przez siebie umowy z G. Junot zawartej: powiada w niej iż stanowisko Francuzów było nader warowne, i że przeto nie pewne nastąpić mogły wypadki z dalszego prowadzenia wojny: skłonił się więc do prędszego odzyskania Portugallii drogą układów.

Z Washington, stolicy stanów zjednoczonych Ameryki północnej, przyszła pod dniem 10 sierpnia wiadomość o stanie handlu morskiego Rzeczypospolitej. Zawinęło statków kupieckich do Portland 153, Portsmouth 512, Newbaryport 495.

Salem 1163, Boston 1315, Vantucket 92, Nevbedford 49, Rhoadisland 64, Providence 97, Nevlondon 28, Norvick 25, Midletown 51, Harford 65, Nevhaven 107, Nevyorek 2590, Filadelfii 2289, Baltimore 1207, Norfolk 102, Richmond 46, Wilmington 85, Charlestown 706, Savanah 105. Ogółem ma Rzeczpospolita 22 porty większe oprócz rzek i małych przystań; ma 12044 okrętów kupieckich, 2375 rybackich statków, 3510 batów do krążenia koło brzegów. Licząc zatem na okręt po 200 beczek ładunku, na statek rybacki po 50, na bat po 30, wypada że stany mają w handlu 2632830 beczek.

PARYZ d. 14 października. Od Granic Hiszpanii odbieramy wiadomości częściej niż dawniej, lecz nie więcej są pewne iak były. Insurgenci Hiszpańscy podług listów z Perpignan odebranych, na granicach Francuzkich dnia 24 wrzesnia pokazać się odważyli. Francuzi w liczbie 3000 prowadzili znaczny transport do Figuieras, ci powracając uderzyli na rokoszanów zuchwałych w okolicach Jonquieres z naysposobniejszym skutkiem. Wzieliśmy w niewolę 400, daleko więcej było zabitych i ranionych; reszta całej kupy buntowników w gury uciekła. Ta wiadomość rozgłoszona, dała powod mniemaniu, że Hiszpani są na Pyryneach, gdy to niezawodna, że woyska Francuzkie zajmują ważne nad Ebro stanowiska i tam codzienne posiłki odbierają.

Marszałek Ney powrócił z korpusem do Vittoria, ma stanąć w Logroño. G. Mouton z 4 batalionami stoi w Bilbao. Król Hiszpański iadł śniadanie w Armagnon głównej kwaterze Marszałka Bessieres: ma obiecać na całej linii wszystkie forpoczty. G. Lasale stoi z przednią strażą w Poncorvo. Regiment Dragonów z Neapolu przyszedł do Bayonne dnia 8 i do Hiszpanii pociągnął. Gwardyacy W. Xcia Bergu w liczbie 150 rozpuścili 4 t. rokoszanów na górze rozłożonych. Wysłane pikiety za Bilbao aż do Valmoseda rozegnały tam zebranych insurgentów. Korpusy od wielkiego woyska iedne po drugich przechodzić zaczęły Bayonne do Hiszpanii. Gwardya Imperatorska wyszła ztąd w tamte strony, wszyscy Generałowie, którzy w przechodzie woyska byli się tu zatrzymali, w drogę dalszą udali się.

G. Montbrun ma dowodzić w Hiszpanii dywizyą jazdy lekkiej, G. Mermet dywizyą piechoty. Wodzowie Hiszpańscy Palafox i la Cuesta bitwę zaciętą z sobą stoczyli, w której pierwszy zwyciężył, drugi 5000 ludu stracił; przyczyny tak ważnego zdarzenia niewiadome. Za ustępującym G. Blok 200 mieszkańców z Bilbao poszło, z tych niektórzy za odezwą Marszałka Ney nazad powrócili, przeciwnie gdy Blok wkraczał, Prezydent Junty Biskajskiej Massardo z wielu stronnikami poszedł za Francuzami i z temi nazad do miasta przyszedł. Napoleon ma oddać hetmaństwo nad W. armią w Hiszpanii zgromadziącą się Marszałkom Soult i Lannes. Przychodzi czas w którym ta momentalna burza uciszoną zostanie; wszakże niezatarte będą ślady nieszczęśliwych rozruchów, przez nieprzyjaciół lądowych, zrodzonych.

Delagrave Adiutant Xcia Abrantes, który ie-

szcze nie przybył w prawdzie, lecz co moment jest tu oczekiwany, wypłynowszy dnia 4 września z Lisbony po 30 dniowej żegludze wysiadł w Rochelle, pozawczora tu stanął, i natychmiast do Napoleona do Erfurtu pospieszył niosąc ważne listy od G. Junot. Sam Naczelnik ze sztabem wsiadł dnia 10 września na fregatę Angielską. Pierwszy oddział jego korpusu wkrótce do Rochefort przybędzie, tam odpoczawszy czas nieiaki uda się do Hiszpanii; te wojsko albowiem jest przeznaczone do osadzenia tej ziemi, którą chwalebnie opuściło. Do Bordeaux w miesiącu wrześniu zawinęło statków 83, a wypłynęło 133. Korsarze nasi codziennie wprowadzają do portów okręty kupieckie Anglików.

Do portu Cette zawinęło 51 Francuzkich, 5 Hiszpańskich okrętów. Potwierdza się wiadomość o przybyciu GG. Marescot Dupont i innych 16 Generałów, oraz Admirala Rosilly, Konsula Leroy i dalszych morskich Officyerów z Cadix do Tulu i Marselli. Marszałek Brune mieszkając w swoim zamku Just oznaczał dni swoje dobrodziejstwami, które na nieszczęśliwych mieszkańców wylewał; żona jego ozdobiła kościół krzyżem, 4 lichtarzami, oraz dalszemi darami. Piękne statui z Villa-Borghese wkrótce tu przywiozą; po między niemi jest rzadkiej piękności Gladiator.

Królowa Hollenderska z synem swoim Ludwikiem Napoleonem tu ciągle bawi się z Matką Imperatora. W S. Leu dany bal wielki, na którym pierwszej godności osoby znajdowały się. Matka Imperatorska wcześniej do dalszych udała się pokoiów. Senat mianował Kardynała Gazelli Biskupa Parmy, deputowanym z Departamentu Taro do zgrupowania prawodawczego; w którym mieć będzie pierwsze miejsce i głos między duchowieństwem Francuzkim. Xze Gdański ma dowodzić w Hiszpanii korpusem cudzoziemców 40 t. wynoszącym.

G. Brice Montigni Gubernator pałacu Imperatorskiego w Strazburgu odebrał urzędowe przez gońca doniesienie że Napoleon tam przyedzie między 18 a 21 tego miesiąca. Nieprzestają ciągnąć przez te miasto regimenta piąty korpus W. wojska składające.

ERFURT d. 18 października. W czasie bytności Napoleona i tak wielkiego tłumogości, szczęśliwym rozrządzeniem żaden przypadek smutny nie zdarzył się. W Weymarze w zamku Xiążęcym siedziało u stołu 584 cudzoziemców, więcej ieszcze było ciekawych na polowaniu w Etersberg; najmniejszego iednak zamieszania i nie porządku nie było. Kiedy Jeleń na patrzących wybiegł; wstrzymał się Napoleon z wystrzałem, aż on zwróconym w inną stronę został.

Imperator, na górze Napoleonowej, na której przed dwoma laty z dnia 13 na 14 noc przepędził, z której rozrządzał całą armią, i odniósł pamiętne zwycięstwo pod Jena, kazał postawić kościół chwały; darował 4000 talarów na uposażenie; Chirurgom tamecznym, którzy 14 dnia szpitale przyieli, pensye dożywotnie wyznaczył; na wystawienie gmachow dla Uniwersytetu w Jena darował summę 60 t. w nadgodę strat iakie Akademia

w czasie wielkiej bitwy poniosła, studentom różnego wyznania uczyć się w niej pozwolił. Na zupełne miasta odbudowaniu poświęcił dochód z powiatu Bechtalen do kraiu Erfurtskiego należącego.

Napoleon darował złoty pierścień z brylantem na 2000 talarów cenionym Prałatowi Meynoing, który w pałacu Imperatorskim mszą odprawował, podobnie uczynił dary Kanonikom assistującym. Uczonemu Willanda, którego Francuzi Wolterem niemieckim nazywają, do stołu zaprosił, ozdobił go wielkim krzyżem legii honorowej. Tancmistrzowi Heyneman który Monarchę zabawił, darował 100 Napoleonsdorów. Xze Prymas wiele od siebie uczynił podarków.

Przy odgłosie dział i dzwonów wyiechał Napoleon z naszego miasta, dnia 14, który dwoiako odtąd pamiętnym będzie; raz przez odniesione walne w tem dniu zwycięstwo, drugi raz przez zamknięcie wielkiego Kongressu. Skutki walki Jenenskiej wiadome, lecz któż zgadnie wypadki umów Erfurtskich? Mówią że drugi zjazd nastąpi w iednym mieście Frankońskim, gdzie znaczni Monarchowie widzieć się mają. Kraj nasz ma zostać na lat 20 wolnym od opłaty podatków. Napoleon ma tu otrzymać list od Króla Szwedzkiego. Xze Weymarski nie ma iuz posyłać swego Kontingensu do Hiszpanii. Xze Tour i Taxis rządzić będzie pocztami w Niemczech.

Królowie Wurtemberski, Bawarski, Saski i wszyscy Xiążęta wyiechali; dnia 14 nagle miasto nasze stało się bezludnym. Napoleon przez Frankfurt, Mannheim, Strazburg powraca do Paryża. Marszałkowie Lannes i Soult przez Frankfort przeiechali. Z korpusu Marszałka Mortier artylerya i dywizya G. Gazan przez Wurtzburg Mannheim ciągną do Francyi. W podróży darował Napoleon G. Albignac, Graffowi Wellingerode, Grafowi Bucholz, każdemu tabakierę z własnym portretem, drogiemi kamieniami ozdobionym. Uczonemu Goethe dał krzyż legii honorowej. W Manheimie czynić popisy rozkazał czterem regimentom iazdy.

Bawarskie Królestwo podług nowego urządzenia, zamiast prowincyow Szwabskiej, Frankońskiej mieć będzie cyrkuly od miast Munich, Auszburg, Norymberga, Inspruk nazwane, Strzelcy Tyrolscy składać będą 7 batalion Guntera letkiej piechoty. W Tyrolu nadzwyczaj rano śnieg wypadł. W Szwaycarach winne iagody psuć się zaczęły wprzód nim przyszły do dojrzałości. Król Bawarski przez Ratzbonę powraca.

Kontyngens Xcia Gotha będzie powiększony baterya od szesciu dział. Regimenta Westfalskie dopełnione przechodzą do Francyi zkąd pódą do Hiszpanii. Poseł Hollenderski Jacobson miał wstępny audyencyą u Xcia Prymasa, któremu oddał listy wierzytelne. Przeprowadzono przez Frankfort i Strazburg wielu Hiszpanów z Jutlandyi; mają oni być na słowo we wnętrzu Francyi rozłożeni. W Bawaryi iest wiadomość że ważne negocyacye między dworem Austryackim a portą Ottomańską są rozpoczęte. Konskrypcya w Westfalii nayszczęśliwiej idzie; na liczbie 2922 nowozaciężnych ledwo 5 zbiegów nalazło się: Departamenta Leine, Ful-

da, Saale, Elbą, naywięcey dostarczyły konskrypcyonistow; do dnia 15 wszyscy staną u chorągwi.

Przejeżdżając Napoleon przez Cassel położony na przeciw Moguncyi, uwolnił ostatnie to miasto od podatkow na dziesięć lat. Królestwo Pruskie niebawiac uwolnione będzie od woyska Francuzkiego; zwinięty już oboz pod Berlinem, przedają się z publicznego targu sporządzone, dla wygody żołnierza, naczynia i meble. Poseł Cesarski S. Vincent wytłumaczył przyczynę zgromadzenia woysk Austryackich, i zupełnie przekonał o myślach spokojnych swego Dworu.

MEDYOLAN d. 6 października. Napoleon ustanowił wyrokiem swoim szkołę dla Panien w naszym Królestwie pod imieniem, zgromadzenia Królewskiego Panien. Uczyć się tam będą religii, moralności, ekonomiki domowej, językow Włoskiego i Francuzkiego, początkowych rachunkow, geografii, historyi, muzyki, rysunkow tańcow, haftowania, i wszystkiego tego co tylko jest potrzebnym i dystyngwującym. Oprócz domu narodowego w tej stolicy, ten Instytut mieć będzie rocznego dochodu 20 t. liwrów krajowych. Liczba Panien nie może przenosić 50, z tych 24 bez płatnie utrzymywane będą. Imperator mianować one będzie za podaniem listy przez Ministra wewnątrznych interestow. Każda płacić powinna, oprócz bez płatnych, 800 liwrów Włoskich co rocznie. Córki rodzicow zasłużonych, mianowicie w woysku, mieć będą pierwszeństwo do placow bez płatnych, iak podobnież za opłatą pierwszemi będą córki Dygnitarzów, Komandorow orderu korony żelazney, Urzędnikow, Officyerow lądowych i morskich, córki tych, którzy składają trzy Kollegia przyjmowane będą w wieku lat 8 do 12, zakończą edukacyą w roku 18. Za wniesieniem do banku Napoleona kapitału przynoszącego 800 liwrów 5 procentu, Panna na zawsze w Instytucie zostać może. Wszystkie Panny będą iednostaynie ubrane, i w niczym różnicy nie będzie. W tej szkole będzie Dyrektorka ogulna, Mistrzynie, i tyle uczących, ile klas, nosić one będą ubior czarny z znakami na piersiach ich rangę rozrozniającemi, oraz mieć będą tytuł Dam. Przytomnemi bydź powinny wszystkie, albo iedna naukom przez mężczyznę dawanym. Panny uczące się nie mogą wyisć nigdzie bez pozwolenia dyrektorki i same iedne. Zadna Panna nie może zabawić w mieście nad dzień ieden, chyba dla ważnych przyczyn za prozbą rodzicow i zezwoleniem dyrektorki Minister wewnątrzny pozwoli. Zarządzać administracyą instytutu będzie rada złożona z Ministra wewnątrznego, dyrektora oświecenia publicznego, W. ialmuznika, Prezydenta trybunału kassacyjnego, Arcy Biskupa stolicy, Prefekta Olonne i Podesty Mndyolanskiego.

SWISŁOCZ d. 31 października. Rocznicą koronacyi J. J. Mości, która dla ziazdu Obywateli na dzień wczorayszy odłożona, iak w ru zeszyłym, tak dziś obchodzona została w nayuroczyściey. Po mszy wielkiej przez JX. Łapińskiego Kan. Inflantskiego mianey i kazaniu przez JX. Floryana Misztofta Gymnazyum kapellana w treści, iż ten skutek winien bydź z edukacyi publiczney, aby nauki miłą Bogu młodzież przez pobożność, a pozyteczną dla kraiu przez cnoty obywatelskie czy-

niły; potem Szkoły szły szykiem przez miasto na Gymnazyiną salę, gdzie w obecności Delegatów z Sądów krajowych, Officyerów Sztabu pólku Branńskiego, JW. Hr. Tyszkiewicza, wielu Dam i Obywateli JP. Hyac: Krusiński Dr: szkół Gaber: wielu Towarzystw uczonych Członek otworzył posiedzenie w treści: o korzyściach z edukacyi publiczney, tudzież różnicy przymiotów między ustronnym a publicznym nauczycielem, i z tąd wpływających skutkach. Po nim Jan Wolski Pr: Fizyki, miał rozprawę; o człowieku fizycznym i moralnym w żywych kolorach obustronny obraz wystawując, zaś JP. Malecki naucz: kassy z. miał o użytku Grammatyki narodowej, i potrzebie uczenia się języka Łacińskiego. Na końcu Kazimierz Chromiński pomocnik. Dyr: i szkół przelożony wymienił z historyi naycelniejszych narodow, iak wielcy Monarchowie iedni nauki wspierali; drudzy zważając, iż umysłowe trudy skracają życie, godnością, przywilejami, i szacunkiem uczonych zaszczycali. ALEXANDER zaś I. wszelkie wyliczonych Monarchow, łaski zawarł w powziętych srodkach do rozszerzenia w rozległym Państwie Rossyiskim nauk, bo i Obywateli majątniejszych zachęcił do ich wspierania; a wspierających z wysokości Tronu zaszczytami uwięcza; co większa, i co w innych krajach rzadko się trafia, młodzież nawet pilniejszą różnemi w służbie kraiu stopniami natychmiast wywyższa: Wy! rzekł daley przezacni Obywatele, i wy Matki z których ust cnotliwych; naymilsze bywa przekonanie! przy tylu dla was szczęśliwych okolicznościach bądźcie na swe dobro czułem, nie żałujcie synow w publiczną naukę dawać, nieście i rozgłaszajcie sąsiadom waszym tak błogostawioną dla kraiu porę &c. Przeczytaniem więc naytłaskawszego Monarchy rozkazu względem prędkiego na Officyerów posuwu, iakiego bądź urodzenia uczniow oraz wymienieniu promocyi tak swey, iak z okolicznych Szkół przybyłej na ten rok młodzi, temi powyższe posiedzenie zakończył, a całe grono Gości z nauczycielmi na obiad zaproszone zostało.

PORT Bałtycki d. 20 wrzesnia. Admiral Nauckhof z flottą Szwedzką odpłynął do Kalskrony. Po oddaleniu się Anglikow flotta nasza szczęśliwie zawinęła do Kronsztadu. Wyszło teraz opisanie Finlandyi przez teatr wojenny wstawioney. Dawniey była wielkim Xięstwem, składała część wschodnią Królestwa Szwedzkiego. Rozciąga się wzdłuż odnogi Finlandzkiej i botnickiey od południa ku północy na mil geograficznych sto, od zachodu na mil 30 i 65. Ma kwadratowych mil 2400, licząc na miarę Szwedzką, którey 4 mile odpowiadaia 5 Niemieckim. Powierzchnia iest równie błotnista iak gurzysta, ogulnie zbyt mokra. Woda ścieka na południe. Większe rzeki nazywają się Woxen, Kymene, Kumo; mniejsze rzeczki wpadają do odnogi Botnickiey. Między wielu Jeziorami Peiaene i Phasee są naywiększe. Ziemia iest żyzna. Bydło konie piękne się chodują. Zwierza, ptastwa, ryb, iest dostatkiem. Są niedzwiedzie, psy morskie potawiają się. Liczą mieszkańcow 840000, którzy żyją nad wodami, srodek kraiu prawie pusty R. P.

W Wilnie w Drukarni XX. Piarów Wileńskich.

DODATEK